

Een ander geloof: het christendom

Hoe werd West-Europa christelijk?

Kennen

- de reden waarom het christendom in onze streken in de 7de eeuw opnieuw werd ingevoerd.
- vier middeleeuwse kloosterorden.
- de werking van een vroegmiddeleeuwse abdij.

Kunnen

- aantonen dat het christendom zich aanpaste aan de nieuwe omstandigheden.
- de goden bij de Germanen vergelijken met de christelijke God.

Begrippen die je geleerd hebt in deze les

heidenen	Benedictus
riten	Ora et labora
mengcultuur	Benedictijnen

In de late oudheid werd het christendom de staatsgodsdienst. Maar dat gold niet voor de Germanen in West-Europa. Pas in de 7de eeuw deden missionarissen pogingen om de bevolking te bekeren tot het christendom. Met de steun van de koning doopten ze heidenen, indien nodig onder dwang. In de meeste nederzettingen werden parochiekerken gebouwd. Daar voerden de parochiepriesters de christelijke ritens uit (in het Latijn). De gewone gelovigen begrepen er niet veel van en hielden vast aan hun heidense ritens. Die kregen in een aangepaste versie een plaats in het middeleeuwse christendom. Zo ontstond een religieuze mengcultuur.

A. Sommige weekdays zijn genoemd naar Germaanse goden. Vul de tabel aan.

Kies uit: Donar (Thor) - Freya - Tius - Wodan (Odin).

dag	Germaanse God	Bevoegdheid
dinsdag	Tius	oorlogsgod
woensdag	Wodan	oppergod
donderdag	Donar	dondergod
vrijdag	Freya	godin van de liefde en de vruchtbaarheid

B. Waarom hadden de Germanen zoveel goden?

De Germanen probeerden natuurverschijnselen te verklaren d.m.v. bovennatuurlijke krachten

C. Lees de bron en beantwoord de bijbehorende vragen.

Koppige Gentenaars bekeren

Amandus was als missionaris actief in Vlaanderen in het begin van de 7de eeuw.

Amandus vernam dat de plaats Gandao aan de Schelde nog steeds in de netten van deduivel verstrikt zat. De bewoners keerden er zich af van God. Ze vereerden bomen en stukken hout en hielden hun erediensten in tempels of voor afgodsbeelden. De bevolking was zo barbaars dat priesters er Gods woord niet durfden verkondigen.

Amandus mocht van de koning geweld gebruiken om mensen die zich verzetten, te dwingen zich te laten dopen. Amandus trok op pad. Hij werd vaak beledigd. Hij werd geslagen en enkele keren in de rivier geworpen...

Naar Het leven van Amandus, 8ste eeuw.

- a. Hoe noem je iemand die er op uit wordt gestuurd om anderen te overtuigen van zijn/haar geloof? ..missionaris.....
- b. Was de auteur van deze bron christelijk of heidens? ..christelijk.....
Waarom merk je dat? Markeer in de tekst.

Plattelandschristendom

Op initiatief van de missionarissen werd in bijna elke nederzetting een parochiekerk gebouwd. Daar doopte en begrafte de parochiepriester de mensen volgens de christelijke riten. Op zondag moesten de parochianen aanwezig zijn in de mis. Die werd door de priester opgedragen in het Latijn, een taal die verder niemand in onze streken nog verstond. Ook de Bijbel was in die taal geschreven. De gewone gelovigen begrepen niet veel van de nieuwe religie.

D. Zijn de volgende beweringen juist of fout?

Bewering	J/F
Het christendom herstelde zich snel na de Germaanse invallen.	F
De heidenen waren niet onder de indruk van het christendom.	J
De missionarissen stonden open voor andersdenkenden.	F
Alle heidenen bekeerden zich uit vrije wil.	F
Het christendom paste goed bij de Germanen.	F
De taal van het christendom was het Latijn.	J
Christen zijn betekende vooral enkele riten volgen.	J

E. Lees de bron en schrijf telkens de juiste rite bij de afbeeldingen.

Streng verboden heiden te zijn

In de 7de eeuw was ook Eligius als missionaris actief in Vlaanderen. Dit was wat hij predikte:

Het is voor de christenen streng verboden om naar tempels te gaan of naar stenen (megalieten), bronnen, bomen of kruispunten om er kaarsen te branden of offers te brengen. Niemand mag nog een snoer rond zijn hals dragen, zelfs niet als er een reliek in zit of een stukje gewijde tekst. Niemand mag nog reinigingsrituelen uitvoeren. Het is verboden te geloven in de magische kracht van planten.

Naar *Het leven van Eligius*, 9de eeuw

Paternoster =
snoer rond de
hals

Kapel op
kruispunt

gebedsplaats
aan boom

Die drie zaken zijn voorbeelden van de **religieuze mengcultuur**.

Nieuwe kloosterorden

In een abdij woonden monniken samen om hun leven aan God te wijden. Ze woonden afgesloten van de wereld en leefden heel sober. In de meeste abdijen volgden de monniken de *Regel van Benedictus*. Ze moesten gehoorzamen aan hun abt. Hun belangrijkste taak was bidden. De tijd die hen tussen de vele gebedsdiensten restte, vulden ze met studie en werk.

F. Onderzoek het leven in een abdij aan de hand van de aangereikte bronnen. De vraagjes vind je op de volgende bladzijde.

1: Het leven van een kloosterling

- a. Wat betekent 'ora et labora'? **Bidden en werken**
- b. Wie was de bedenker van die regel? **Benedictus van Nursia**
- c. Wat is de centrale taak van een kloosterling? Ora of labora? **ora**
- d. Bewijs dat het klooster *autarkisch* was. **Volgens de regel van Benedictus moet elke orde zelfvoorzienend zijn.**

2: Economisch belang van de abdij

- a. Geef twee economische activiteiten die de *Benedictijnen* uitvoerden.
- Brood bakken**
  - Trappistenbier brouwen**
- b. Geef drie andere inkomstenbronnen van de abdij.
- Tienden**
  - Offergeld**
  - Domeingronden**
- c. Was de abdij autarkisch?
- ja** / neen, want **de abdij had dieren, er was een bakkerij,...**

3: Het ontstaan van een kloosterorde (vanaf de 10de eeuw)

- a. In de 10de eeuw werd het kloosterleven hervormd als reactie tegen de corruptie binnen de kerk. Leg uit. ....
- De kerk werd rijker op de kap van de arme mensen**
- b. Er ontstonden heel wat nieuwe kloosterorden. Som er vier op.
Benedictijnen	Franciscanen
Dominicanen	Begijnen
- c. De Flagellanten doen aan *zelfgeseling*. Wat betekent dat?
- Jezelf pijn doen als straf, als boete**
- d. Verklaar waarom kloosterlingen niet altijd vredelievend waren. ....
- Dominicanen hielpen ketters te vervolgen.**